

BHV-wedstrijddag

Leerzame competitie bij Dienst Justitiële Inrichtingen

Bijna de helft van de penitentiair medewerkers is bedrijfshulpverlener. De aard van het werk brengt met zich mee dat medewerkers sterk op elkaar zijn aangewezen. Wisselende diensten maken dat er geen vaste BHV-teams bestaan, maar dat ploegleiders BHV tijdens incidenten een sterke sturende rol op zich moeten nemen. De per dienst wisselende samenstelling van BHV-teams maakt een gedegen opleiding en oefening onmisbaar.

Eén van die oefenmomenten kreeg vorig jaar november een bijzondere vorm: een landelijke BHV-wedstrijddag, waarbij gelegenheidsteams van verschillende penitentiaire inrichtingen met elkaar een sportieve strijd aangingen. Tien teams traden aan in het Opleidingsinstituut van Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) te Nieuwegein. De teams waren afkomstig van verschillende vestigingen uit het land na een vrijwillige inschrijving voor de BHV-wedstrijddag. De meeste teams hadden zich gehuld in herkenbare overalls van de eigen inrichting. Sommige teams werden begeleid door eigen supporters, onder wie hoofden veiligheid, preventiemedewerkers en enkele directieleden.

“We hebben zowel een theoretische als een praktische competitie”, zegt Ed Gosman, Accountmanager bij het Opleidingsinstituut DJI. “De teams moeten een serie vragen over BHV-onderwerpen beantwoorden. De antwoorden worden door de organisatie beoordeeld met de NIBHV-leerstof als referentie.

Daarnaast hebben we diverse praktische opdrachten, zoals het vervoer van een slachtoffer op een

brancard via een hindernisbaan, de ontruiming van een cel, een blusactie in een oefencontainer, een reanimatie, een communicatieoefening en de verzorging van een wond. Alles gebeurt, na duidelijke uitleg, onder toezicht van de juryleden, die ook de punten toekennen. Leidraad bij die praktische opdrachten is ons operationeel handboek maar de eventuele locatiespecifieke richtlijnen horen er beslist niet bij. Bij het bedenken van de opdrachten hebben we natuurlijk gekeken naar de dagelijkse praktijk, maar ook naar de realiseerbaarheid met beschikbare en gehuurde of ter beschikking

gestelde middelen. Dat we hier een oefenbaan voor fysieke vaardigheden hebben is mooi meegenomen, het zou zonde zijn om daarvan geen gebruik te maken in de wedstrijd.”

Fysieke vaardigheid

VEILIGHEID was er getuige van hoe achtereenvolgens ‘Team Heerhugowaard’ en ‘Team Schagen’ zich in het zweet werkten om met een brancard met dummyslachtoffer veilig over een drie meter hoog klimrek te komen. Het gaat niet alleen om het juist en snel uitvoeren van de opdracht, maar ook om goede taakverdeling en coördinatie en het helpen van de collega-BHV’ers. Dat kan bijvoorbeeld bestaan uit het coachen van een teamgenoot met hoogtevrees en de hulp aan het tweetal dat zich conform de opdracht in en uit de ‘varkenshokken’ moet begeven. Die varkenshokken zijn manshoge betonnen kokers die in drie rijen verticaal zijn opgesteld. Erin lukt doorgaans prima. Jezelf vervolgens aan de rand optrekken is geen eenvoudige opgave, dus daarbij wordt hulp verleend. BHV’ers mogen uiteraard geen kwetsuren oplopen: waken voor de eigen veiligheid blijft regel nummer een bij alle wedstrijdonderdelen. Het DJI-opleidingsinstituut beschikte al over een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E), waarin de fysieke vaardigheidsbaan was opgenomen. Die is speciaal voor de wedstrijddag uitgebreid met een aanvullende RI&E voor de oefeningen, met de tijdelijk opgestelde bluscontainer en met enkele ongevalsscenario’s.

Krappere tijden

Twee van de drijvende krachten van de BHV-wedstrijddag zijn Ed Gosman en René Schaap. Schaap is Coördinerend Specialistisch Adviseur Veiligheid bij DJI en vormt in die rol de schakel tussen BHV en de directie.

Schaap: “We steken bij het opleiden van onze BHV’ers hoog in op kwaliteit, maar kijken ook naar de kosten. De budgetten zijn beperkt en dwingen tot keuzes. Aan BHV wordt minder uitgegeven dan vroeger, toen elke operationele medewerker standaard werd opgeleid. De overheid moet bezuinigen en ook binnen DJI wordt er kritisch gekeken waaraan het geld besteed wordt. De bezuinigingen maken dat

Met een kistje van tien kilo door een betonnen rioolbuis kruipen vergt een goede conditie.

Heerhugowaard verplaatst een dummieslachtoffer.

aanvullende vergoedingen en toelages onder vuur liggen. Dat is niet altijd prettig, maar het maakt ons kritisch op wat echt noodzakelijk is voor een hoogkwalitatieve brandveiligheid in een inrichting. Ik ben er dan ook trots op dat we deze BHV-wedstrijddag hebben kunnen organiseren. Beperkte kosten, het innovatieve karakter en het feit dat de landelijke competitie ook telt als reguliere oefening maakten dat de directie in was voor een 'try-out'. Mits het roostertechisch kan en het goed wordt opgepakt. Deze dag geldt als werktijd en medewerkers boeken het dus af op hun kalender als een volwaardige oefening, wat het natuurlijk ook is.”

Publiekprivaat

Schaap zegt dat de ideeën voor deze wedstrijd van de inrichtingen zelf komen, ondersteund door de adviseurs BHV en het Opleidingsinstituut. Schaap: “Onze hoofddirecteur heeft vervolgens aan de divisiedirecteuren en de vestigingsdirecteuren gevraagd om hun inzet en medewerking en ze verzocht de vrijwillige deelname aan de BHV-wedstrijddag onder de aandacht van hun werknemers te brengen. De relevantie voor de BHV en het lerend effect van de dag stonden voorop. Wat niet betekent dat het niet ook gezellig mag zijn. Deze BHV-wedstrijddag is een mooi voorbeeld van publiekprivate samenwerking. Het is iets wat de overheid

nastreeft, maar waarvoor tegelijk een soort koudwatervrees bestaat, wellicht uit angst voor imagoschade. Deze dag was echter niet mogelijk geweest zonder de hulp van ketenpartners zoals beveiligingsbedrijf G4S (reanimatiepop, bluscontainer), Haagen (elektronische blindmaskers/rookbrillen) en het NIBHV (regieadviezen, theorievraagstukken).”

Groot enthousiasme

Dat de deelnemers van de teams het gezellig hebben is duidelijk, maar geen van hen ziet de dag louter als vertier. Er is serieus gestudeerd voor het theoretische gedeelte en men put zich uit in zeer uitgebreide beantwoording van de open vragen. Tijdens de praktische wedstrijdonderdelen overheerst de competitiedrift, mede aangewakkerd door het voortdurend bijgewerkte scorebord op een grote monitor in de entreehal. “Mochten we niet winnen van Sittard, dan willen we wel de beste zijn van onze eigen regio”, meldt een deelnemster van team Heerhugowaard. Schaap signaleert het enthousiasme: “Door het wedstrijdelement raken sommigen de draad helemaal kwijt. Halverwege de vaardigheidsbaan moeten ze navragen, hoeveel man er ook weer in de varkenscotten moeten. Ik heb respect voor hun enorme geestdrift. Ik merk dat mensen er zelfs bij de koffie en het eten nog volop mee bezig zijn. Zelfs als de directie zou besluiten de

BHV-wedstrijd geen vervolg te geven, dan ben ik ervan overtuigd dat we een fantastische dag hebben neergezet.”

Aan het eind van de dag hebben de teams zich verzameld in de kantine van het gebouw. PI Lelystad wordt door plaatsvervangend hoofddirecteur Annelore Roelofs gelauwerd voor hun overduidelijke meesterschap op de theoretische onderdelen. Meesterbrein Chantal Jacobs mag op de foto met de trofee: een karakteristiek celslot op houten sokkel. Op grond van de voorlopige uitslag mag PI Sittard de wisseltrofee, een klassieke brandblusser, in ontvangst nemen. Tijdens een latere hertelling blijkt de voorlopige score niet in overeenstemming met de werkelijke. Eigenlijk had PI Ter Apel op het podium moeten staan als grote winnaar, hoewel met slechts een kleine voorsprong op Sittard. Het zorgde voor rode konen bij het organiserend comité en vereiste een rectificatie achteraf.

Evaluatie

René Schaap laat zich door het smetje niet uit het veld slaan. Het is een succesvolle dag gebleken, zo meldt hij enige weken later.

Dr. René Schaap

Schaap: “We waren op van alles voorbereid, dit konden we echter niet zien aankomen. PI Ter Apel is alsnog gefeliciteerd als winnaar en PI Sittard is tweede geworden. Het vraagt veel sportiviteit om dat te accepteren, maar ook dat is DJI. De algemene beoordeling van de wedstrijd dag is zeer positief en we hebben een hoop geleerd. De flexibiliteit van de organisatie is goed op de proef

gesteld. Tijdens de evaluatie hebben we besloten dat we de beoordelingssystematiek flink gaan vereenvoudigen. Geen ingewikkelde weegfactoren voor allerlei aspecten van de wedstrijdonderdelen meer, ook al heb je die prachtig in een spreadsheet verwerkt. De drie vrijwilligers van het wedstrijdsecretariaat die alle scores moesten verwerken hebben het te moeilijk gehad en kwamen in tijdnood. Daarbovenop kwamen de stress van de spanningsuitval, een probleempje met de watervoorziening naar de bluscontainer en een computercrash. Het draaiboek is echter prima bruikbaar gebleken en volgend jaar dient dat weer als uitgangspunt. We gaan uitkijken naar een grotere externe locatie en nieuwe opdrachten of varianten erop verzinnen. Ik ben ervan overtuigd dat een dag als deze bijdraagt aan de kwaliteit van de BHV. Wie weet ontwikkelt de BHV-wedstrijddag zich uiteindelijk tot een nationale competitie met ketenpartners.”

Gosman besluit: “Het mooiste zou zijn als de regio's eerst een eigen competitie organiseren, waarvan de winnaars landelijk gaan strijden. Met misschien om de vijf jaar een Beneluxcompetitie.” (MC)

BHV bij DJI

De Dienst Justitiële Inrichtingen heeft een belangrijke maatschappelijke taak. Detentie van personen die de wet overtreden is een onmisbare schakel in de Nederlandse strafrechtketen, net als de uitvoering van straffen, maatregelen en behandeling binnen justitiële inrichtingen en de vreemdelingenbewaring. In Nederland gebeurt dat alles op een zo humaan mogelijke manier, met aandacht voor de mens ‘aan beide zijden van het traliewerk’. Penitentiair inrichtingswerkers (PIW'ers, soms incorrect aangeduid als ‘bewaarders’, bij jeugdigen groepsleiders genoemd of sociotherapeut in een behandelsetting) worden voortdurend getraind om adequaat en effectief te blijven functioneren in een potentieel risicovolle omgeving. Letsel en (cel)brandjes zijn allesbehalve zeldzaam en de omgang met justitiabelen, soms met een psychiatrische achtergrond en/of een drugsprobleem, stelt hoge eisen aan het personeel. Het percentage BHV'ers is daarom hoog in vergelijking met andere bedrijfstakken. Op totaal 15.000 werknemers zijn er 6.000 BHV'ers. Bij de initiële opleiding na indiensttreding als penitentiair medewerker of bewaarder hoort ook BHV. Of de PIW'er na zijn opleiding daadwerkelijk BHV'er blijft, en dus herhaalde training krijgt, is afhankelijk van de inrichting waar hij of zij aan het werk gaat. BHV'ers volgen een op de actuele risico's gericht trainingsprogramma.